

Exhibition

Electronic **Art**

Electronic **Art**

Electronische media spelen een steeds belangrijkere rol in onze dagelijkse leefomgeving. De beelden en geluiden die ons dagelijks bereiken via de televisie, radio en de gedrukte pers, zijn steeds vaker langs elektronische weg tot stand gebracht. Hoewel dit misschien niet voor de hand ligt wordt elektronische technologie ook al ruim vijftientig jaar voor kunstzinnige doeleinden gebruikt. In de laatste tien jaar is hierin een ware stroomversnelling opgetreden. Deze werd mede veroorzaakt door de snelle ontwikkelingen in de computertechnologie.

Om de recente vorderingen op het terrein van de elektronische kunsten te bespreken komen van 12 tot en met 16 november een groot aantal van de meest vooraanstaande kunstenaars en theoretici in Groningen bijeen voor het "Second International Symposium on *Electronic Art*" (SISEA). In het kader daarvan is in het cultuurcentrum de Oosterpoort de tentoonstelling "*Electronic Art*" te zien. Tot de elektronische kunst worden voor deze gelegenheid alle kunstvormen gerekend voor de productie waarvan elektronische technologie een essentiële voorwaarde is.

De tentoonstelling "*Electronic Art*" is tot stand gekomen aan de hand van een selectie uit meer dan 300 voorstellen, die vanuit de hele wereld voor SISEA zijn ingestuurd. De tentoonstelling belicht een groot aantal facetten van de elektronische kunst. Allereerst is er een grote hoeveelheid grafisch werk te zien. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een groot aantal grafische technieken, zoals fotografische procédés, computergestuurde druktechnieken en combinaties met traditionele technieken als ets, zeefdruk e.d.. Daarnaast worden op een aantal plekken in de tentoonstelling video's vertoond waarbij de beelden met behulp van de computer gegenereerd of gemanipuleerd zijn. Van een aantal kunstenaars zijn ruimtelijke installaties te zien en er valt elektronische en computermuziek te beluisteren.

**Second
International
Symposium on
Electronic Art**

Grafisch werk

De Amerikaanse kunstenaar Joseph Delappe is in de tentoonstelling vertegenwoordigd met 2 werken, "Victimless" en "Hand Above". Beide werken zijn ontstaan vanuit een reactie op de beeldenstroom die ons dagelijks vanuit de media bereikt. De beelden zijn in eerste instantie ontleend aan willekeurige opnames op video van televisie-uitzendingen. Deze beelden werden vervolgens met behulp van een computer bewerkt en in een nieuwe context met elkaar verbonden.

Enigszins vergelijkbaar hiermee is het werk van de Amerikaanse kunstenaar Cynthia Beth Rubin. Zij gaat in haar werk uit van motieven uit middeleeuwse handschriften. Rubin leest foto's van deze handschriften met een scanner in de computer in. Met behulp van de computer bewerkt zij vervolgens deze beelden op diverse manieren. De originele beelden zelf worden veelvuldig aangepast (opgerekt, bijgekleurd, afgesneden, etc.), waarna zij volgende beeldlagen met eigen ontwerpen van bloemen en landschappen aanbrengt. De computer stelt haar daarbij in staat tussen de verschillende beeldlagen te wisselen en op ieder niveau correcties aan te brengen. Hierdoor ontstaat een zeer geavanceerde collagetechniek.

Uitzonderlijk is het werk van de Amerikaanse kunstenaar Jean-Pierre Hébert. Hébert schrijft zelf computerprogramma's op basis waarvan de computer een elektronische tekenautomaat (plotter) kan aansturen. De plotter brengt uiterst fijne inktlijntjes aan op het papier. De lijntjes vormen gezamenlijk golfpatronen en zijn zo dicht bij elkaar geplaatst dat de tekening van een afstand de indruk wekt van een rimpelende stof of het oppervlak van een vijver. Van zeer nabij beschouwd worden echter de individuele lijntjes weer zichtbaar.

Lane Hall is een kunstenaar die boeken als uitgangspunt voor zijn grafische werk heeft gekozen. Hall haalt boeken uit elkaar en bewerkt ze met diverse druktechnieken om ze vervolgens weer opnieuw in te binden alsof het gewone boeken in een bibliotheek zijn. Bij het bewerken van de boeken combineert hij diverse traditionele- met computer-druktechnieken. In de tentoonstelling zijn twee gecopieerde boeken opgenomen om door te bladeren en een originele versie.

In de diashow is onder andere werk te zien van de bekende kunstenaar Kenneth Snelson. Snelson is in Nederland vooral bekend door zijn buizensculptuur in het beeldenpark van het Kröller Möller Museum en de aan hem opgedragen dichtbundel van de Groninger dichter C.O. Jellema. Snelson zegt geïnteresseerd te zijn in de verborgen aard van structuren die hij zichtbaar wil maken. Deze interesse is voor hem het uitgangspunt van waaruit hij zijn sculpturen bouwt. In zijn computerbeelden komt een zelfde soort interesse naar

voren, hier is echter de structuur van de kleinste bouwstenen van de natuur het atoom en de rondcirkelende elektronen het uitgangspunt.

In de diashow is ook werk opgenomen van de kunstenaar Carol Flax. Zij gaat meestal uit van bestaande foto's die op een collage-achtige manier met de computer worden samengevoegd. De foto's zijn meestal vrij toevallige opnames uit de huiselijke kring van Flax, en soms andere bestaande beelden. Haar werk wordt vaak genoemd in de context van digitale fotografie. Aan dit onderwerp is op woensdag 13 november een speciale lezing gewijd van Susan Kirchman die ook toegankelijk is voor het algemene publiek (zie de agenda achter op dit vouwblad).

Video

Op drie plaatsen in de tentoonstelling is video te zien. De artistieke mogelijkheden om met video te werken zijn door de computergestuurde beeldtechnieken sterk toegenomen. Enerzijds is video een uitstekend medium om met de computer gemaakte animatiefilms te vertonen. Daarnaast biedt de computer uitgebreide mogelijkheden om videobeelden te manipuleren en vervolgens weer terug te sturen naar video.

Het bewerken van beelden met behulp van de computer wordt "image processing" genoemd. Deze techniek wordt veelvuldig toegepast door videokunstenaars, maar ook in videoclips en zelfs bij 'live' reportages voor televisie wordt steeds vaker gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de computer biedt om 'live' beelden te manipuleren.

Computeranimatie is een relatief nieuwe kunstvorm. Bijzonder spectaculair zijn de mogelijkheden die de computer biedt een imaginaire driedimensionale ruimte te visualiseren. Met geavanceerde programmatuur is de computer niet alleen in staat lichtval en dieptewerking weer te geven, ook complete natuurlijke processen en kunstmatige acteurs kunnen worden gesimuleerd. Met de computer kan een nieuwe werkelijkheid zichtbaar worden gemaakt met een eigen opbouw en eigen wetmatigheden.

Naast de nieuwe kunstvormen die zo zijn ontstaan, hebben de nieuwe beeldtechnieken via de computer ook een nieuwe stimulans gegeven aan de videokunst. Het werk van kunstenaars als Simon Biggs en Jon MacCormack zijn hier duidelijke voorbeelden van. Zij combineren met de computer bewerkte beelden met beelden die uitsluitend met behulp van de computer zijn gemaakt.

Naast de video's die op de tentoonstelling zijn te zien, wordt tijdens de film & videoshow een zeer actueel overzicht gegeven van de internationale stand van zaken op dit terrein. De film en videoshow vindt plaats op donderdagavond 15 november (zie ook

achterblad). Tijdens de show worden de computeranimaties en met behulp van de computer bewerkte films vertoond op grootbeeld video formaat en 35mm film (bioscoopformaat).

Ruimtelijke installaties

De Duitse kunstenaar Peter Vogel is in de tentoonstelling vertegenwoordigd met een drietal geluidsculpturen. Zijn sculpturen reageren op de toeschouwer via fotocellen of microfoons. De toeschouwer kan met zijn bewegingen schaduwen op de fotocellen werpen, of tegen de sculpturen praten en deze reageren hierop met geluiden, licht of bewegingen.

Dit principe, waarbij het kunstwerk reageert op de handelingen van de toeschouwer, wordt interactiviteit genoemd. Juist door gebruik te maken van elektronische technologie kunnen kunstenaars kunstwerken realiseren die niet alleen passief kunnen worden bekeken. Impulsen uit de omgeving worden elektronisch geregistreerd en omgezet in beelden, geluiden of bewegingen. De interactieve werken vragen om een actieve deelname van de toeschouwer in het werk, de toeschouwer wordt naast 'kijker' ook 'maker'.

In samenwerking met SISEA is voor het Rijksmuseum Twenthe de tentoonstelling "Interactions" samengesteld, die direct na SISEA begint. Naast Peter Vogel is op de tentoonstelling werk te zien van Simon Biggs, Felix Hess, Tjorben Lausten, Peter d'Agostino, Linn Hershman en Fred Kolman. (zie ook achterblad)

Uit Canada zijn drie installaties te zien van de kunstenaars David Rokeby, Nancy Paterson en Doug Back. De installaties zijn op SISEA te zien dankzij een speciale ondersteuning door de Canadese overheid. De installatie van David Rokeby, "Very Nervous System" is evenals het werk van Vogel interactief. Een camera vertaalt de bewegingen van toeschouwers in video graphics en geluid. De installatie "Hair Salon TV" van Nancy Paterson bestaat uit drie kapsalonstoelen uit de jaren vijftig waarop monitoren zijn bevestigd. Op de monitoren zijn beelden te zien die de verhouding van vrouwen en technologie tot onderwerp hebben. In de installatie van Doug Back staat de verhouding tussen echte objecten en hun opgenomen evenbeeld op video centraal.

Een compleet overzicht van alle kunstenaars en werken en een korte omschrijving van het werk of de werkwijze door de kunstenaars zelf (in het Engels), is gebundeld in een mapje. Dit mapje is tegen een geringe vergoeding verkrijgbaar bij de symposium balie.

Selectie Ars Electronica en INA

Van het jaarlijkse festival voor elektronische kunst "Ars Electronica" in Linz Oostenrijk is een selectie van recente prijswinnaars te zien in de categorieën computer graphics en computeranimatie. Het festival wordt sinds 1979 georganiseerd en heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld tot één van de belangrijkste fora voor elektronische en computer-kunst.

Daarnaast is een speciale selectie studentenwerk te zien van het Franse 'Institut National de l'Audiovisuel' (INA). Tijdens de Film & Videoshow is bovendien een retrospectief te zien met prijswinnaars van het jaarlijkse festival 'Imagina' dat door INA wordt georganiseerd.

Free Screening Room

In de kelderruimte van de Oosterpoort is een Free Screening Room ingericht. Deze geeft een overzicht van de inzendingen voor SISEA. Naast een continu vertoning van dia's kunnen hier op verzoek video's worden vertoond van de diverse inzendingen die niet binnen het reguliere programma van SISEA geplaatst konden worden.

12 - 16 November

SISEA - Second International Symposium on Electronic Art

12 - 13 November

workshops SISEA: workshops computermuziek en elektronische kunst

14 - 16 November

internationaal wetenschappelijk symposium over de nieuwste ontwikkelingen op het terrein van de elektronische kunst

Publieksprogramma

14 - 16 November

Internationale tentoonstelling elektronische kunst.

tijden: 10.00 - 17.00 en 19.00 - 22.00

toegang: gratis

14 November

Internationaal programma van computermuziek concerten en multi-media performances o.a. van Michael McNabb/V.S. en Stelarc/Australië

aanvang 20.15

Toegang: 15,-/10,-(CJP/65+)

14 November

Lezing Digitale Fotografie door Susan Kirchman

aanvang 20.15

toegang: gratis

15 November

Spectaculaire Film en Videoshow met bijzondere computeranimaties en trucages voor 'special effects' in speelfilms.

Vertoning op 35-mm film en grootbeeld-video.

16 November

"Art meets Science", met de Amerikanen Donna Cox (National Center for Supercomputing Applications) en R. Holloway 'Virtual Reality' expert van de University of North Carolina. In samenwerking met Studium Generale Groningen.

aanvang: 20.15 uur

toegang: gratis

Alle evenementen vinden plaats in Cultuur-centrum de Oosterpoort, Palmslag 10 in Groningen.

In samenwerking met SISEA:

18 November tot en met 9 December

Tentoonstelling Interactions: Internationale interactieve kunst van 7 kunstenaars.

Rijksmuseum Twenthe, Lasondersingel 129-131 in Enschede.

Tijden: Ma t/m Vrij 10-17 uur,

Za/Zo 13-17 uur.

Colofon

Vormgeving folder

Marc Lubbers, Redactie: Eric Kluitenberg

Vormgeving tentoonstelling

Astrid Knol, Sharon Nijboer, Erwin van der Sluis, Gert Jan Bok.

Samenstelling

Eric Kluitenberg, Ben Remkes.

Met dank aan

Gerrit Velthuis, Ebe Treffers en Simon Biggs.

Deze tentoonstelling is mede tot stand gekomen dankzij de medewerking van:

Siemens Kulturprogramm / Ars Electronica, VB Visual Design Groningen, Sector kunstvakopleidingen "Academie Minerva", Eringa Professioneel, Institut National de l'Audiovisuel (INA), Centre Culturel Français, Ministerie van WVC, Stichting Publieksvoorlichting voor Wetenschap en Techniek (PWT), Prins Bernhard Fonds, Gemeente en Provincie Groningen, Scholtenfonds, A Space Toronto, Air Canada, Arts Promotion Division, External Affairs and International Trade Canada, Ministry of Culture & Communications Canada, Government of Ontario, La Cité des Arts et des Nouvelles Technologies de Montreal.

